

BLUMENTÁL

Ročník XXII

Číslo 11

November 2011

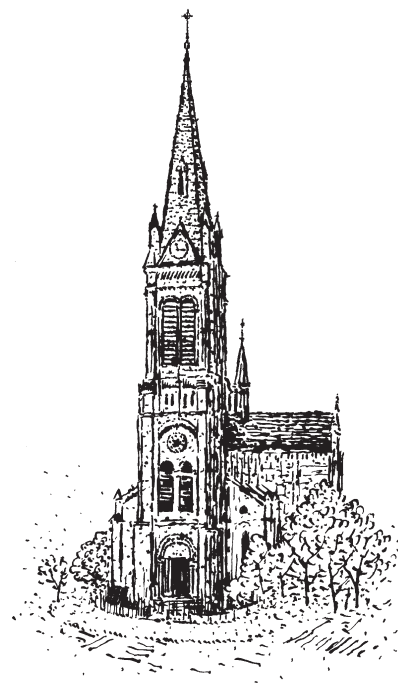
Svätý Martin, patrón našej arcidiecézy

V novembri nás často sprevádza počasie, ktorému dávame prívlastok „dušičkové“. Korney stromov sú už väčšinou zbavené listia donedávna hýriaceho spektrom jesenných farieb, často vstávame do hmlistého počasia, ani vietor a dážď nepôsobia najvládnejšie a deň sa ponára do tmy zreteľne rýchlejšie. Možno aj toto sú dôvody, prečo ľudia tento typ počasia stotožňujú s atmosférou Dušičiek. Vrchol jesene a blížiaci sa prechod prírody na zimný spánok nám pripomínajú pomínelosť pozemského života. Clivota jesenného počasia typického pre november a dušičková atmosféra týchto dní samy osebe hovoria, že by bolo falošným optimizmom pokladať tento svet, pozemský život bez Boha a vyhliadky na večnosť za jedinú cestu k plnohodnotnému prežívaniu takého šťastia, ktoré sa dá označiť za blaženosť.

No tak, ako nás v týchto pochmúrnych jesenných dňoch prekvapí a zohreje každý lúč slnka, aj tento mesiac nám ponúka sviatok, ktorý intenzitou svojho svetla dáva „dušičkovejšiu“ náladu ten nostalgii nad krátkosťou ľudskej pozemskej existencie, ale uvedenie si krásy života v Bohu, ktorý presahuje limity našej pozemskosti. Samozrejme, že hneď na začiatku mesiaca slávime sviatok Všetkých svätých. Nebolo by správne, aby na nás tento sviatok pôsobil ako oslava akejkoľvek beztvarnej masy tých, ktorých život bol síce uchvátený Bohom, ale v tom nepochybne účtyhodnom počte svätých nemusíme vždy nájsť tú konkrétnu postavu svätca či svätice a ich originálny životný príbeh. Vyhnúť sa tomuto nebezpečenstvu anonymity veľkého zástupu svätých nám nepochybne pomáha sviatok sv. Martina, biskupa a aj hlavného patróna našej arcidiecézy, ktorý oslavíme 11. novembra. Jeho osudy a najslávnejšiu životnú epizódu nepochybne poznáme. Ako malého chlapca z dediny, keď som príležitostne pricestoval s rodičmi do hlavného mesta, vždy ma lákala návšteva, dómu a dnes už aj katedrály sv. Martina, dominanty Bratislavy.

Ziadnemu návštevníkovi neunikne pohľad na slávne dielo Rafaela Donnera zachytávajúce sv. Martina ešte ako vojaka a katechumena (osoby, pripravujúcej sa na krst), ako sa delí o svoj plášť s neznámym bedárom. Kedykoľvek sa spomenie sv. Martin, nepochybne takmer okamžite sa nám vynorí aj táto príhoda z jeho života. Ale musím povedať, že posledné roky pri čítaní životopisu sv. Martina ma čoraz väčšmi fascinuje iná, menej známa udalosť, ktorá rovnako svedčí o zrelosti Martinovho kresťanského života a veľkoleposti jeho charakteru. Bolo to po roku 384, keď synoda v Bordeaux odsúdila ako heretika španielskeho askéta a avilského biskupa Prisciliána. Na naliehanie španielskeho biskupa Ithácia dal cisár Prisciliána popraviť a jeho nasledovníci v žalároch čakali na ortiel smrti. Sv. Martin dva razy navštívil cisára Maxima v Trevíre, aby intervenoval za odsúdených. Cisár napokon Martinovi vyhovel pod podmienkou, že uzavrie cirkevné spoločenstvo s Itháciom, nakoľko sv. Martin považoval počínanie tohto hierarchu za neevanjeliové. Nepochybujem o tom, že mnohí bludári v histórii kresťanstva neboli nijaké neviniatka. Určite v mnohých prípadoch bolo správne, keď súbežne proti nim zasiahla cirkevná i svetská autorita, lebo mnohé ich postoje by v praxi znamenali rozvrat ľudskej spoločnosti. Prisciliáni, silne ovplyvnení gnosticizmom a manicheizmom, boli skutočne heretici. Avšak myšlienka vykoreniť nebezpečné idey použitím násilia na pôde Cirkvi znamená nepochopenie Krista, jeho evanjelia a jeho smrti na kríži. Neskôr v stredoveku, keď cirkevná a štátna moc boli silne prepojené, praktiky Inkvizície, ktorá sa prejavila v črtách správania spomínaného biskupa Ithácia, sú doteraz škvrnou v dejinách našej Katolíckej cirkvi. Zaiste výsledky seriózneho bádania katolíckych i nekatolíckych historikov o tejto kontroverznej inštitúcii v rámci Cirkvi sú úplne iné, než názory anonymných diskutérov, ktorí na internetových fórach bez najmenšieho zaváhania píšú o miliónoch obetí represálií zo strany Cirkvi a so škodoradosťou ju pripodobňujú k Stalinovi či Hitlerovi. Ale keby išlo zo strany Cirkvi čo len o jeden justičný omyl z čias, keď bola na vrchole svetského vplyvu, musíme cítiť zahanbenie, že na pôde Kristovho tajomného tela, Cirkvi, došlo k zneužitiam moci, čo nám budú nepriatelia Cirkvi vyčítať spolu s križiackymi výpravami donekonečna. Preto sa stotožňujem s gestom bl. pápeža Jána Pavla II., keď sa na začiatku nového milénia celému svetu ospravedlnil za všetky prešľapy, ktorých sa Cirkev v minulosti dopustila, aby sme sa mohli s očisteným svedomím zamerať na budúcnosť. Tým sa samozrejme nevrátil život nevinným obetiam, ktorých názory boli možno pomýlené, ale nie automaticky aj zlomyseľné. Tento akt ospravedlnenia však znamenal koniec snahám neraz veľmi chabým spôsobom vysvetľovať to, čo bolo a ostáva neospravedlniteľné, nie však neodpustiteľné. O to väčšmi si vážim postoje sv. Martina, ktoré prejavil v čase, keď niektorých predstaviteľov Cirkvi, ešte donedávna prenasledovanej, tak ohúrilo spojenectvo so sekulárnou mocou, že opojení novým postavením v spoločnosti začali zabúdať na svoje pravé poslanie. Sv. Martin ešte ako mladý vojak a katechumen, keď sa chladnej noci v pevnosti Amiens

(Dokončenie na s. 7)

*Odveký obraz Večného,
Boh z Boha, Svetlo zo Svetla,
sláva ti, Vykupiteľ, česť
a kráľovská moc posvätná.*

*Ty jediný si pred vekmi,
stred časov, nádej človeka;
tebe sa podriadujeme,
moc tvoja láskou preteká.*

*Ty, čistej Panny krásny kvet,
si hlava ľudskej rodiny,
z nebeskej schádzaš výšiny
obšťastniť sveta nižiny.*

*Rod ľudský krutým tyranom
bol dlhé vky väznený,
ty si okovy rozlomil,
aby bol v tebe spasený.*

*Zákonodarca, Učiteľ,
Kňaz, čo na rúchu nápis máš
krvou: že Knieža kniežat si,
Kráľ kráľov, Vykupiteľ náš.*

*Ocovi, tebe, Duchu tiež,
Kriste, vďaka, večná veleba,
že si nás krvou vykúpil
a tiahneš k sebe do neba. Amen.*

Hymnus zo slávnosti Krista Kráľa

SLÁVNOSŤ BEZMENNÝCH

Katolícka cirkev slávi 1. novembra prikázaný sviatok – Slávnosť všetkých svätých. V tento deň si počas svätých omší pripomínáme všetkých, čo viedli pravý kresťanský život, žili a zomreli vo viere v Ježiša Krista a sú pre nás povzbudením. Spomíname teda na veľké zástupy tých, čo nemajú miesto v kalendári alebo nie sú oficiálne vyhlásení za svätých.

Keď sa začalo kresťanstvo šíriť, každého kresťana umučeného za vieru v Ježiša Krista si miestna cirkev v deň jeho či jej smrti pripomínala ako mučeníka. Neskôr však prenasledovanie kresťanov nabralo na intenzite a za čias cisára Diokleciána vzrástol počet umučených za vieru v Krista do takej miery, že bolo potrebné vyčleniť osobitný deň v roku, keď si veriaci pripomínali všetkých mučeníkov, ktorí nemali svoj sviatok, pričom už celý kalendár bol zaplnený menami odvážnych mužov a žien ochotných vydať aj život za svoju vieru. Neskôr si Cirkev začala pripomínať aj veriacich, ktorí nezomreli mučeníckou smrťou, ale zomreli v povesti svätosti. Neskôr, v ôsmom storočí pápež Gregor III. (732 – 741) zasvätil jednu z kaplniek v bazilike svätého Petra *všetkým svätým* a deň ich spomienky stanovil na 1. novembra.

Slávnosť všetkých svätých však nie je vý-

hradne o minulosti. Každý z nás má svojho obľúbeného svätca alebo sväticu, ktorých si osobitne uctieva. Oslovuje nás príklad ich života, povzbudzujú nás slová kníh, ktoré napísali, myšlienky, ktoré vyslovili i hrdinské skutky zachytené v ich životopisoch. Obraciame sa na nich v modlitbách a prosíme ich o prihovor (orodovanie) u Boha. Najviac však svätých oslávieme, keď budeme podľa príkladu ich života žiť.

A ako si predstavujeme svätých v nebeskej sláve? Jednoduchú odpoveď nám ponúka lúka plná mnohých kvetov. Každý je iný a zároveň všetky majú osobitnú krásu. Alebo si môžeme všimnúť gotický chrám, ktorý má okná vyplnené vitražou – maličkými farebnými sklíčkami. Ak vojdeme dovnútra, chrám sa nám často zdá ponurý, okná tmavé. Keď však vonku zasvieti slnko, maličké sklíčka sa rozžiaria mnohými farba-

mi. V okne sa ukáže obraz svätého, ktorým prechádzajú slnečné lúče. To naznačuje, ako môže Božia milosť presvietiť ľudskú prirodzenosť. Svätí prijali do života Boha. Pavol hovorí: *Spolu s Kristom som ukrižovaný, už nežijem ja ale Kristus žije vo mne.* Svätý je len Boh. No on sám nám hovorí: *Buďte svätí ako ja som svätý.* Svätý – hebrejsky *kadoš* znamená oddelený, vyčlenený pre Boha. Zvlášť pozeráme na svätosť ako na dokonalosť.

Výroky svätých o svätosti nám pomôžu lepšie ju pochopiť a zatúžiť po nej.

Buď veselý, miluj Ježiša a Máriu a plň si povinnosti. Je možné, je nutné a je pomerne ľahké stať sa svätým (don Bosco).

Svätosť nepozostáva z toho alebo onoho cvičenia: spočíva v postoji srdca, ktorý nás v Božom náručí robí pokornými a malými, v ktorom si uvedomujeme svoju slabosť a až po opovázlivosť dôverujeme v Otcovu dobrotu (svätá Tereza).

Skutočná svätosť spočíva v tom, že s úsmevom na perách plníme Božiu vôľu (bl. Matka Tereza).

Boží priatelia, ktorí sú už v nebeskej sláve, aj nás pozývajú do tohto spoločenstva Otca i Syna i Duchu Svätého, Presvätej Panny Márie, anjelov archanjelov a svätých. Prijmeme ich pozvanie.

Zdenko Tkáčik, kaplán

ODPUSTKY – KOMFORT ALEBO POTREBA?

„V každej platnej svätej spovedi sa nám odpúšťajú všetky hriechy. Nemôžem teda prísť do pekla – a teda žiadne odpustky nepotrebujem.“ Veta takéhoto obsahu zaznela z úst jedného kresťana. Myslel to úprimne, ako to aj vyjadril. Zabudol však na *očistec* a s ním súvisiaci *trest za hriech*.

Začnime však po poradí: Po smrti sa duša človeka dostáva pred Boží súd (individuálny) a je súdená podľa svojich skutkov (Zjv 2, 20n.; 20, 13n.) Má tri možnosti:

- **Ludská duša** sa dostáva do neba: k jedinému nekonečnému okamihu lásky. Asi tak, ako keď si láskyplne hľadia do očí úprimne zamilovaní alebo ako bábätko pri dojení hľadá oči svojej mamy, akoby si chcelo navždy zachovať každý jej úsmev.

- **Ludská duša** vedome a zo slobodnej vôle zomrie v ťažkom hriechu bez ľútosti a navždy odmietne Božiu milosrdnú, odpúšťajúcu lásku – sama seba vylúči zo spoločenstva s Bohom. Táto duša sa nachádza v stave odlúčenia sa od Boha – v pekle.

- **Človek** zomrie v Božej milosti (teda v pokoji s Bohom a ľuďmi), potrebuje ešte očistenie, kým bude môcť hľadiť na Boha z tváre do tváre, keďže nič nečisté do neba nepríde (porov. Zjv 21, 27) – očistec čaká pravdepodobne väčšinu z nás. V okamihu našej smrti Pán pozrie na nás s láskou a my pocítíme spaľujúcu hanbu a bolestnú ľútosť za naše zlé alebo „len“ neláskavé správanie (porov. Youcat, čl. 159), podobne ako Peter po treťom zakirikani kohútia.

Vo Svätom písme sa nebo a pekle spomína explicitne. Alúziu na očistec nájdeme aj v týchto textoch: 2 Mach 12, 46; 1 Kor 3, 15; Mt 5, 25 – 26; Mt 12, 32.

V tradícii Cirkvi nájdeme zas tieto skutočnosti:

V Kalixtových katakombách čítame: *Vo svojich modlitbách myslite na nás, ktorí sme vás predišli.*

Tertulián (+225): *Odbavujeme obety za mŕtvych na výročie ich narodenín (pre nebo)* (De corona). Tertulián patrí k priekopníkom nauky o očistci na Západe. Vychádzal z textu: *...kým nezaplatiš do posledného haliera* (Mt 5, 26). Na Východe bol priekopníkom nauky o očistci **Klement Alexandrijský** (+215). Vychádzal z textu očistného ohňa (1 Kor 3, 10 – 15).

Ján Zlatoústý (+407): *Buďme im na po-*

moci a slávme ich pamiatku. Ak boli Jóbovi synovia očistení obetou svojho otca (porov. Jób 1, 5), *prečo by sme pochybovali, že naše obety za mŕtvych im neprinesú nijakú útechu? Neváhajme pomáhať tým, čo umreli, a obetovať za nich svoje modlitby* (Homílie na Prvý list Korinťanom 41, 5).

Augustín (+430) zapísal žiadosť umierajúcej matky Moniky: *Pochovajte toto telo kdekoľvek. Len o jedno vás prosím: kdekoľvek budete, spomínajte na mňa pri Pánovom oltári* (Vyznania 9, 11).

Bazil Veľký (+397) často hovoril o priňatí obiet za zosnulých.

Pápež Gregor Veľký (+604) sprístupnil nauku o očistci širokým vrstvám veriacich.

Logické uvažovanie: Očistec je odôvodnený ako požiadavka skutočnej spravodlivosti. „Čierno-biele“ videnie sveta a ľudí je neobjektívne. Ľudia, ktorí zomrú v milosti posväcujúcej, ale ešte nie sú dokonale čistí (majú malú vinu, alebo len časný trest), musia po svojej smrti podstúpiť očisťovanie, aby dosiahli nevyhnutnú svätosť a mohli vstúpiť do nebeskej blaženosti. Hriech má totiž dva následky: vinu a trest. časná vina – časný trest (očistec) večná vina – večný trest (peklo).

Očistec je jednosmerná predsieň neba. Tí, čo odmietajú očistec, dostávajú sa do neriešiteľnej situácie a upadajú do bludov: reinkarnácie (človek môže prežiť viac životov na zemi, aby odčinil vinu) alebo popierania večného pekla (Boh sa nakoniec nad každým zľutuje).

Prečo sú potrebné odpustky?

Odpoveď: lebo existuje očistec – tam si odpykávame trest za hriechy. Hriech (ako

vinu) nám Boh síce odpustil, ale trest za hriech ostáva.

Priklad: Muž v hneve a pri hádke rozbi je zopár tanierov. Potom olutuje, že sa na ženu hneval a prosí o prepáčenie. Ona mu odpustí, lebo ho miluje. Ale taniere ostali rozbité. Teda jeden následok hriechu, vina, je odpustená, druhý následok treba upratať. Tak muž za trest poupratuje črepy a tak sa obnoví pôvodný stav ako bol pred hádkou...

Čo sú teda odpustky?

Odpustky sú odpustením časných trestov za hriechy, ktoré už boli odpustené (čo sa týka viny). Toto odpustenie trestu môže byť **úplné** alebo **častočné** (odpustenie časti trestov). Veriaci môže odpustky získať pre seba alebo za zosnulých (porov. KKC, čl. 1471).

Úplné odpustky môžeme vo všeobecnosti získať, ak:

- **pristúpime k sviatosti zmierenia,**
- **prijmeme sväté prijímanie,**
- **urobíme predpísaný skutok** (napríklad pomodlíme sa aspoň v duchu na cintoríne v určené dni),
- **pomodlíme sa na úmysel Svätého Otca** (napríklad Otče náš, Zdravas, Sláva),
- **vyvrátime akúkoľvek trvalú pripútanosť (záľubu) k hriechu (aj ľahkému).**

Toto sú všeobecné podmienky na získanie odpustkov. Ak splním dokonale všetky

podmienky, môžem získať úplné odpustky. Ak podmienky nespĺním dokonale (hlavne s piatou podmienkou môže byť reálny problém), získavam čiastočné odpustky.

Je samozrejme, že odpustenie trestov za hriechy nie je postavené na ľudských zásluhách. Naopak! *Odpustky sú prejavom nemierného Božieho milosrdenstva.* Splnením jednotlivých podmienok ukazujem Bohu, že sa pokorne zaraďujem medzi tých, čo sú odkázaní na Božie milosrdenstvo. Ako vyznáva žalmista: *Bože, ty nepohľadáš srdcom skrúšeným a poníženým.*

Odpustky pre niektoré duše nie sú aktuálne

Zosnulí, ktorých duše sú v nebi, odpustky nepotrebujú. V nebi sú totiž preto, že sú už čisti aj od najmenšieho hriechu i trestu za hriech. Ani zosnulým v zatratení odpustky nepomôžu, lebo už nemôžu získať odpustenie večného trestu. Aktuálne sú len pre živých a duše v očistci. Ale keďže nevieme, ktorá duša v očistci je a ktorá nie je, je dobré sa modliť za každého človeka, ktorý nebol už svätorečený alebo blahorečený. Aplikujeme odpustky aj za toho, o kom by sme si mysleli to najhoršie. Veď kto mohol predpokladať, že lotor na kríži bude tak pozitívne hodnotený, ako bol?

Odpoveď na úvodnú otázku

Odpoveď vzhľadom na seba: Ak budem

v očistci, moja duša bude túžiť po Bohu viac ako hladný človek po jedle. Nechal by som sám seba hladovať so stoickým postojom – však aj tak mám istotu, že raz ma Boh nasýti. Nesiahol by som po pokrme, ktorý by mi Boh podával už v predstihu?

Odpoveď vzhľadom na blížneho: Bolesť duše v očistci sa môže pripodobniť bolesti kamaráta, ktorého zasypala lavína. Túži po fyzickej slobode, ale je zasypaný! Poprosil by som pokorne Boha, aby mu pomohol čím skôr alebo by som radšej počkal – však Boh ho nenechá zahnúť a určite mu niekedy pomôže.

Milí čitatelia Blumentálu! Čakajú nás duchovne bohaté dni: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. november. Každý deň máme možnosť pomôcť jednej duši. Tak ako by nám bol veľmi smädny brat či sestra vďačný/á za pohár vody, tak nám budú naši bratia a sestry vďační, ak im odpustkami vyprosíme – prameň živej vody. Veď ako jelen dychtí za vodou z prameňa, tak ľudská duša túži po Bohu.

Ján Sitár, kaplán

Zdroje:

Katechizmus Katolíckej cirkvi

YOUCAT - Katechizmus Katolíckej cirkvi pre mladých

http://www.upc.uniba.sk/index.php?option=com_kunena&func=view&catid=28&id=571&Itemid=260, 21. 10. 2011

Marián Chovanec, *Eschatológia*, Kňazský seminár sv. Gorazda, Nitra, 2004.

Jozef Krupa, *Sviatosti uzdravenia a služby spoločenstvu*, RKCMBF UK, 2008.

KAM PATRÍŠ, KREŠŤAN?

Čo nám v súčasnosti môžu povedať slová kráľovstvo a kráľ? Možno sa nám vynoria v mysli krajiny sveta, kde vládne kráľ, alebo krajiny, kde kráľ je akoby reprezentant spoločnosti. Kráľ a jeho kráľovstvo. Ježišovi Kristovi sa klaníme ako svojmu Kráľovi. Ba čo viac, ako Kráľovi sveta a vesmíru. Kto sú jeho sluhovia? Čo a kto patrí do Kristovho a teda Božieho kráľovstva? Tento mesiac nám nedelňa Krista Kráľa dáva možnosť nad tým porozmýšľať.

Zrejme každý človek má skúsenosť sklamaní z iného človeka, alebo naopak príjemného prekvapenia zo strany toho druhého. V spleti ľudských vzťahov zisťujeme, že nie je ľahké hneď spoznať druhého človeka, a ani on sa nám pri prvom stretnutí úplne neotvorí. Chce to neraz čas a trpezlivosť aj z jednej aj z druhej strany. Ježiš prvý raz až pred Pilátom povedal o sebe, že je kráľ. Bolo to v dramatickej chvíli jeho pozemského života.

Predtým, keď ho ľudia volali kráľom, alebo ho chceli urobiť kráľom, sa tomu vždy vyhol. Vtedy ešte nedozrel čas, aby mohli pochopiť, o akého kráľa v spojení s jeho osobou pôjde. V čase, keď sa blížila hodina jeho ukrižovania, musel vyjaviť, kto v skutočnosti je: „*Áno, som kráľ.*“ Ježiš Pilátovi vysvetľuje, že jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta a že sa narodil preto, aby vydal svedectvo pravde. Pilát nechápe, o aké kráľovstvo a o akú pravdu ide.

My vieme, že Ježišova pravda znamená lásku Otca k svetu a on to stelesňuje svojim životom, ukrižovaním a zmŕtvychvstaním. Práve kríž je znamením, že Otec tak miluje stvorenie, že dovoli Syna ukrižovať. A zmŕtvychvstanie dokazuje, že Otec so svojim kráľovstvom je silnejší ako zákon smrti.

Pilát neuveril Ježišovi. Dal ho ukrižovať.

Naznačil ďalšie osudy existencie Ježišovho kráľovstva a jeho pravdy. Vo svete sa vytvorili dve základné línie: prijať život v Kristovom kráľovstve alebo bojovať proti nemu. Prijať život v Kristovom kráľovstve znamená sviatosť a praktickým životom byť spojený s Kristom a už tu na zemi sa pripravovať na stretnutie s ním v nebeskom kráľovstve. Bojovať proti Kristovmu kráľovstvu znamená stále súdiť a križovať všetko, čo je spojené s Kristom a jeho Cirkvou.

Tieto línie sa križujú aj dnes. Mohli by sme to nazvať „vojnu kráľovstiev“. Na jednej strane **kráľovstvo dobra**, v ktorom sa ľudia usilujú šíriť dobro a pomáhať blížnym. Na druhej strane **kráľovstvo zla**, v kto-

rom sú všetci, čo šíria zlo medzi ľuďmi vo všetkých podobách.

Kráľovstvo čnosti, v ktorom sa ľudia usilujú posväcovať svoj život podľa evanjelia a **kráľovstvo nerestí**, v ktorom sa klanajú rozličným hriechom.

Kráľovstvo ducha, v ktorom sa cení duchovná veľkosť človeka a **kráľovstvo tela**, kde sa človek hodnotí podľa toho, ako vyzerá. Tam patria kráľovstvá módy, športu, erotiky a súťaže krásy...

Kráľovstvo skromnosti, do ktorého patria ľudia, ktorí vedú, čo potrebujú pre svoj normálny život a **kráľovstvo peňazí** a bohatstva.

Kvalita sveta bude taká, aké kráľovstvo mu bude vládnuť. Posúďte v tejto chvíli sami, kto vládne tomuto svetu.

Kráľovstvá sveta a Ježišovo kráľovstvo si nikdy nepodajú ruky a nevytvoria koalíciu. Ak by sme sa o to vehementne usilovali, tak nám Ježiš odkazuje, že nemôžeme sedieť na dvoch stoličkách. A my pokrstení a pobirmovaní kresťania by sme sa nemali o to usilovať. Pobežovanie z jedného kráľovstva do druhého nás robí smiešnymi a nezodpovednými. Ak chceme dať svojmu životu hodnotu a zmysel, ostaňme sedieť na „stoličke“ Ježišovho kráľovstva.

Na poznávanie druhého človeka je potrebný čas a istý vývoj. Vývoj je potrebný aj v našom živote, aby sme v určitej chvíli jednoznačne prijali život v duchovnom kráľovstve Ježiša Krista. Nenechávajme si to až na okamih, keď budeme mať smrť pred očami. Nemusíme to stihnúť.

Spracoval Marián Bér

NA TENKOM ĽADE

Možno ste sa aj vy niekedy v mladosti stretli s dojímavým románom od Harriet Beecher Stoweovej Chalúpka Strýčka Toma. Opisuje dramatický osud černochovcov počas obdobia otrokárstva v USA v 19. storočí. Okrem hlavného deja, ktorý sa odvíja okolo hlavného hrdinu strýčka Toma, sa v knihe opisuje aj osud Elizy – mladej černošky, ktorú jej pán musel predajť spolu s jej synom zlomyseľnému otrokárovi.

Hnaná materinskou láskou Eliza sa rozhodne utiecť do Kanady. Tým sa vystavuje obrovskému nebezpečenstvu, ktoré vyvrcholí, keď sa prenasledovaná otrokárovými ľuďmi dostane k brehu rieky Ohio. Túžba po slobode a láska matky ju nezastavila ani pred najväčším rizikom – keď sa prenasledovatelia približujú, s nadľudskou odvahou skočí na ľadovú kryhu plávajúcu po rieke, z nej na ďalšiu a tak ďalej. Ľad sa pod ňou prelamuje, ale ona vždy s výkrikom skočí na ďalší... Až nakoniec dosiahne druhý breh a slobodu...

Ak sa človek púšťa do veľkého rizika, povieme, že sa hýbe na tenkom ľade. Myslím, že tak je to aj vtedy, keď sa púšťame do riešenia otázky zmyslu utrpenia v našom živote. Nie až tak vtedy, keby sme ho riešili len tak teoreticky, akoby v nejakej diskusnej relácii či talkshow, kde po skončení vysielacieho času si všetci zbalia svoje veci a idú do reálneho života. Riskantnou a dramatickou sa táto otázka stáva vtedy, keď sa boľavo začne dotýkať priamo nás osobne. A každý to zakúsi, to je náš ľudský údol. Vtedy sa dostávame na veľmi tenký ľad. Najradšej by sme naň nešli. Ale nedá sa ináč. Túžba po nájdení zmyslu toho všetkého nás ťahá ďalej a ďalej. A našťastie je tu aj možnosť dostať sa na druhý breh, nájsť zmysel utrpenia...

Otázka prečo?

Utrpenie je a ostáva pre človeka tajomstvom. Táto skutočnosť sa prejavuje aj tým, že keď sa stretne s nejakou udalosťou utrpenia, samovoľne sa objavujú mnohé otázky. Najprv také veľmi povrchné: Kedy? Kde? Ako? Kto tam bol? Kto ostal? a pod... Potom však prichádzajú na rad aj hlbšie otázky, ktoré sa nezameriavajú iba na sám jav, ale začínajú hľadať príčinu: Kto to urobil? Kto mu pomáhal? Prečo??? Kým na ten prvý typ otázok sa niekedy možno po dlhom pátraní predsa len takmer vždy dá nájsť odpoveď, pred týmito ďalšími a hlavne pred otázkou: Prečo? ostane stáť bezradne aj ten najlepší detektív. A predsa, človek musí ísť ďalej. Ľad pod ním praská, musí hľadať odpoveď. Rôzne sa končí taketo úzkostlivé hľadanie. Všimnime si, aké odpovede sa tu ponúkajú. Niektoré z nich zvedú človeka do chladnej vody beznádeje, iné ho posunú aspoň o kus ďalej...

Pridrahá vstupenka do neba?

Veľmi častou odpoveďou na problém nepochopiteľného utrpenia je postoj vzbury – voči všetkému, čo nejakým spôsobom s ním súvisí. Voči vinnikom, okolnostiam, životu ako takému, voči Bohu. Tento postoj výstižne vykresľuje Dostojevskij v románe Bratia Karamazovci. Racionalista Ivan Karamazov tu diskutuje so svojim nábožným bratom Aljošom o Bohu. Spomína jeden príklad neznesiteľného utrpenia. Vraj

raz akýsi surový statkár dal psami roztrhať malého osemročného chlapca, ktorý kameňom zranil jedného z jeho psov. Ivan uvažuje: „Ak utrpenia detí doplnili onen súhrn utrpenia, ktorý bol potrebný na získanie pravdy, tvrdím dopredu, že celá pravda nestojí za takúto cenu... A takisto je prídraho oceňovaná harmónia, vstupné k nej je pridrahé pre naše vrecká. A preto sa ponáhľam vrátiť svoju vstupenku. A ak som čestným človekom, je mojou povinnosťou vrátiť ju čo najrýchlejšie. A to aj robím. Ja nie, že Boha neprijímam, Aljoša, ja mu len čo najuctivejšie vraciam svoju vstupenku. – To je vzburá –, ticho a zarazene povedal Aljoša.“

Kto zhršil: on alebo jeho rodičia? – utrpenie ako trest

Aj s inými odpoveďami sa ľudia aspoň na čas zvyknú uspokojiť pri hľadaní zmyslu utrpenia. Asi najčastejšia, ktorá vyznieva oveľa pokornejšie ako tá prvá, znie: Môžeme si za to sami! Každé utrpenie je trestom za hriech. Ak teda trpíš, hľadaj hriech v sebe alebo vo svojom okolí, odstráň ho, a utrpenie pomíne. Keď Ježiš v Jánovom evanjeliu (Jn 9) stretne človeka slepého od narodenia, učeníci sa pýtajú: *Kto zhršil – on alebo jeho rodičia – , že sa narodil slepý?* Keď Jób zastihla strašná katastrofa a osobná katastrofa, prišli za ním jeho traja priatelia a presvedčali ho: Isto si musel zhršiť, priznaj si to! Jób sa však bráni: *Moje srdce, ruky sú čisté, ničoho nie som si vedomý pred Bohom!* Tým ukazuje na nedostatočnosť tejto odpovede. Ani Ježiš neprijal od učeníkov túto logiku – *Nezhršil ani on, ani jeho rodičia...* A aj my by sme mohli namietat – a čo prírodné katastrofy, tsunami, povodne, zemetrasenia...? Možno niektoré sú dôsledkami viny človeka, napríklad veľkých ekologických hriechov, ale platí to o každom nešťastí? Ťažko zdôvodniť každé konkrétne utrpenie človeka nejakým hriechom. Možno to tak aj je, ale v tej chvíli, keď napríklad niekomu zákerná choroba očividne ukrájajú zo života, natiska sa páľčivá otázka: Prečo práve ja? Vari som horší ako tí navôkol? Otázka ostáva aspoň otvorená, nemáme pevnú pôdu pod nohami...

Majú sa na ňom zjaviť slávne Božie skutky – utrpenie ako priestor pre milosrdenstvo

V Jánovom rozprávaní o diskusii nad slepcom od narodenia vidíme, že podľa Ježiša chápanie utrpenia len ako trest za hriech je nesprávne. Ono nás nemá viesť k posudzovaniu druhých ani trpiacich, ani iných prípadných vinníkov. Lahko by sme sa tu pomýlili. A okrem toho, aj keby sme spravodlivo určili vinníka, predsa problém utrpenia nevyriešime. Pán Ježiš pontúka iný pohľad: nielen hľadiť dozadu na to, čo

zapríčinilo túto bolesť. To nestačí. Ježiš zamieriava pozornosť nielen na to, čo sa stalo, ale aj na to, čo sa môže a má stať. Nestačí plakať nad rozliatym mliekom, povie ľudová múdrosť. A tá Božia ju doplní: aj táto zlá situácia, ktorá nastala, môže sa stať priestorom pre Božie slávne skutky. Platí to aj na ľudskej rovine. Koľko hrdinských diel sa zrodilo práve v prostredí najhlbšej ľudskej krízy. Utrpenie vyprovokovalo lásku človeka k skutkom milosrdenstva. Prichádza na myseľ príklad Maximiliána Kolbeho, Matky Terezy... Utrpenie provokuje lásku. A tu sa črtá ďalšia nádej: Čo ak utrpenie vyprovokovalo aj lásku všemohúceho Boha? Pohľad na kríž nám dáva odpoveď na túto otázku a ešte ju spresňuje: Ľudské utrpenie nevyprovokovalo Boha k tomu, aby označil a vytrestal vinníkov. On zvolil inú cestu – stal sa nám blízky aj v tom najhoršom utrpení. Aj keď sa moje utrpenie stupňuje na maximum, môžem si povedať: Boh mi rozumie, lebo má podobnú skúsenosť...

Salvifici doloris – spásanosné utrpenie

Naše úvahy o zmysle ľudského utrpenia ukončíme svedectvom Jána Pavla II. Jeho životné dielo, aj služba na Petrovom stolci začala veľkým elánom, veľkou životnou silou. Pápež mocných gest, pápež veľkých misijných ciest. Ale keby sme iba v tom videli jeho veľkosť, skresľovali by sme jeho dielo. On sám stále hlbšie chápal, aké dôležité miesto má utrpenie v jeho živote. Od malička ho zasiahli bolestné rany, s ktorými sa musel vyrovnáť: strata najbližších, hrôzy vojny, nesloboda... Aj keď služba po zvolení za hlavu Cirkvi začala vo „veľkom štýle“, opäť prichádza rana – zo zbrane ruky vedenej nenávisťou. A k tomuto utrpeniu sa postupne pridávajú ďalšie spojené so starnutím, chorobou – až máme pred očami obraz nevýladvného pápeža, ktorý počas krížovej cesty v Koloseu, ktorú viedol jeho budúci nástupca kardinál Ratzinger, mlčky objíma kríž. Aké poslanstvo skrýva v sebe toto svedectvo? Skúsme to vyjadriť dvoma výrokmi Jána Pavla II. zo začiatku a konca jeho pontifikátu. Necelé tri roky po zranení atentátnikom – 11. februára 1984 – počas Jubilejného roka vykúpenia (1950 rokov od Kristovej smrti) píše apoštolský list o kresťanskom zmysle utrpenia. Poslanstvo listu jasne vystihuje už jeho názov: *Salvifici doloris – Spásanosné utrpenie*. Utrpenie, také ťažké a neprijateľné v živote človeka, môže mať spásanosný význam, môže dať zmysel životu. To znie ako jedno veľké protirečenie. A ono by aj takým ostalo, keby sa nestala jedna udalosť: Boh, nevyčerpatelný zdroj života, sa svojim utrpením na kríži priblížil ku každému trpiacemu na dosah ruky. Už nás utrpenie od Boha neoddeluje. Aj keď trpíme, máme život na dosah ruky. Ježiš Kristus vstal z mŕtvych a rovnako aj my s ním máme život. Ján Pavol II. svedčil o tejto pravde aj vtedy, keď na sviatok Povýšenia svätého kríža 14. septembra 2003 v Petržalke zničený utrpením slúžil svätú omšu a v jeho homílii rezonovala táto hlavná myšlienka: *Buď pozdruvaný, Kríž, jediná nádej!*

Niekoľko konkrétnych postojov, ku ktorým nás môžu inšpirovať tieto úvahy

• Veľká úcta ku Kristovmu krížu – našej jedinej nádeji. Tam vidíme, ako Boh dáva utrpeniu zmysel tým, že sa nám stal podobným v každom utrpení. Toto by mal byť skutočný dôvod, prečo ho máme na stene v príbytkoch, zavesený na retiazke na

krku, možno v aute... Každý pohľad na kríž by mal v nás vyvolať pripomenutie Božej lásky.

• Keď mi je ťažko a nevládzem už ďalej, pozriem na Ježišove rany a pripomeniem si: Aj on trpel. Nevinne. A preto mi rozumie a je mi teraz obzvlášť blízko.

• Aj modlitba krížovej cesty pomáha napredovať na mojej krížovej ceste. Niektorí svätí sa ju modlievali každý deň. Zvlášť

piatok aj mimo pôstneho obdobia je dňom vhodným na túto pobožnosť.

• Nezabudnime však, že utrpenie chce vyprovokovať aj našu lásku. Nedostatky a utrpenia našich blízkych sú volaním po skutkoch milosrdenstva – chorých navštevovať, utrápených potešovať, poblúdeným ukázať cestu...

Jozef Pajerský, kaplán

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Môj ruženec

V októbrom čísle v rámci rubriky Naša farská univerzita sme uverejnili prvú časť príspevku pod týmto titulom. Čitateľ v ňom našiel myšlienky o Apoštolskom liste *Rosarium Virginis Mariae*, o mieste posvätného ruženca v našom živote, o tom, že ruženec je modlitba meditatívna, kristologická aj o tom, ako ruženec vznikol a ako sa má modliť... Október sa skončil, no intenzita modlitby ruženca v živote veriacich katolíka by sa znížiť nemala.

Pápež Pius V. (dominikán), nazývaný aj „prvý pápež ruženca“, 17. septembra 1569 bulou *Consueverunt romani pontifices* uzákonil zaužívanú formu ruženca. Toto obdobie sa označuje ako zlaté obdobie posvätného ruženca. Bula ustanovila aj sviatok Ružencovej Panny Márie. Bolo to v čase reformácie, keď sa otriasali všetky princípy viery a hľadal sa záchytný bod. Po víťaznej bitke pri Lepante Pius V. bulou *Salvatoris Domini*, ktorú vydal roku 1571, doplnil učenie o ruženci. Potvrdil jednotnú formu modlitby ruženca pre celú Cirkev, jeho tri časti a pätnásť tajomstiev. Pápež pripisoval víťazstvo nad Turkami práve tejto modlitbe. Od roku 1716 slávi celý katolícky svet 7. október ako sviatok Ružencovej Panny Márie a október ako mesiac posvätného ruženca.

Na modlitbu posvätného ruženca volá sama **Božia Matka**. Môžeme pozorovať jej snahu upriamiť našu pozornosť na jej Syna Ježiša Krista. Vyzýva na pokánie, svätú spoveď, modlitbu ruženca za celý svet a za celkovú zmenu života. Panna Mária sa v roku 1858 zjavila v Lurdoch ruke s ružencom zo snehobielych perál, spojených zlatou retiazkou zakončenou zlatým krížikom. Práve takto ju videla svätá Bernadeta. Panna Mária sa s ňou modlievala ruženec. Prítom ako Bernadeta odriekala modlitbu *Zdravas' Mária*, Božia Matka sa len usmievala.

Od 13. mája roku 1917 sa začali zjavenia Panny Márie vo Fatime, ktoré pokračovali do 13. októbra roku 1917. Aj tu Mária cez Hyacintu, Františka a Luciu vyzýva: „**Modlite sa denne ruženec**“. Po týchto zjaveniach nastáva rozkvet fatimských pobožností vo svete. Ich cieľom je podnecovať ľudí na pokánie, teda na zmenu života. Výnimočnou postavou v dejinách ruženca je pápež **Lev XIII.**, ktorý sa prejavil ako ozajstný apoštol posvätného ruženca. Okrem mnohých povzbudení, kázni a iných príhovorov o mariánskej úcte napísal desať okružných pápežských listov – encyklik, ktoré venoval modlitbe ruženca.

V roku 1883 ustanovil október za mesiac spoločnej modlitby ruženca. Do loretánskych litánií vložil výzvu: *Kráľovná posvätného ruženca, oroduj za nás*. Na Štedrý deň r. 1883 napísal: *Napomíname a zaprisahávame všetkých, aby sa modlili ruženec denne a vytrvalo...je želaním nášho srdca, aby sa*

konala ružencová modlitba v hlavných kostoloch diecézy každý deň, vo farských kostoloch aspoň v nedele a vo sviatky. Prvú encykliku, v ktorej sa Lev XIII. zaoberal ružencom, zverejnil 1. septembra 1883 pod názvom *Supremi apostolatus*. V nej okrem iného napísal: „Najvyšší úrad, ktorý zastávame a vykonávame v týchto mimoriadne ťažkých časoch, nás núti viac sa starať o Cirkev a chrániť ju v skúškach, ktorým je vystavená. Zo všetkých síl sa usilujeme brániť práva Cirkvi, pričom prosíme a dovoľujeme sa aj nebeskej pomoci. Preto chceme všetkých povzbudiť k väčšej úcte a nábožnosti voči Božej Matke aj prostredníctvom modlitby posvätného ruženca“.

O necelý rok – 30. augusta 1884 – vydal pápež ďalšiu encykliku pod názvom *Superiore anno*, ktorú celú venoval modlitbe ruženca. **Prosi v nej kresťanov, aby sa počas októbra vytrvalo modlili ruženec. Tak sa chránia pred vplyvom zlého ducha a prispievajú k slobode Cirkvi.** „Citíme povinnosť pripomenúť vám znova,“ píše Lev XIII., „aby ste vytrvali v modlitbe ruženca a utiekli sa pod mocný príhovor Božej Matky.“ Lev XIII. sa 22. septembra 1891 opäť obrátil na celú svätú Cirkev encyklikou *Octobri mense*, v ktorej upozorňuje na viaceré bolesti Cirkvi: na útoky proti pravej viere a kresťanským mravom, na nenávisť voči Bohu a Cirkvi, na úmyselné obmedzovanie slobody Cirkvi. Ako liek proti týmto bolestiam odporúča modlitbu posvätného ruženca, pričom hovorí, že **Panna Mária nás privádza ku Kristovi a modlitba ruženca nás motivuje konať pokánie.**

Ďalšiu encykliku *Magnae Dei Matris* vydal Lev XIII. 8. septembra 1892. V nej odporúča veriacim oživovať, obnovovať mariánsku úctu osobitne prostredníctvom modlitby posvätného ruženca. Píše: „Týmto sa postavíme rozhodne proti zlu bezbožnosti a náboženskej ľahostajnosti. **Ruženec je školou viery i života, lebo nás privádza k tomu, aby sme uvažovali o veľkých skutkoch nášho vykúpenia**“. Pápež prosí osobitne rodiny, aby sa stali šíriteľmi nábožnosti prostredníctvom modlitby ruženca: „**Ruženec oživuje a obnovuje našu vieru, dodáva nám odvahu konať dobré a sväté skutky. V modlitbe ruženca objavíme ako náš životný vzor nielen Máriu, ale celú Svätú rodinu**“.

O rok neskôr opäť 8. septembra 1893 vydal ďalšiu encykliku o ruženci pod názvom *Laetitiae sanctae*. V nej poukázal na tri zlá vtedajšej spoločnosti: **Ludia nechcú, nemajú záujem žiť v pokore a počestnosti, mať dobrú povesť a česť pre nich nič neznamená. Odmietajú prijímať bolesť, lebo nechápajú, že aj bolesť má v živote človeka zmysel, aj Kristus nás vykúpil v bolesti na kríži. Ludia nemajú záujem a nestarajú sa o svoju večnú spásu, ale starajú sa iba o svoje pozemské blaho.** „Modlitba posvätného ruženca“, píše pápež, „rozjímame o tajomstvách radostných, bolestných i slávnostných prinesie mnoho dobra nielen pre Cirkev, ale pre celú ľudskú pospolitosť“.

V encyklike *Lucunda semper*, ktorú vydal 8. septembra 1894, podrobne vysvetlil tajomstvá radostného, bolestného i slávnostného ruženca a dodal, že v týchto tajomstvách je vyjadrený **Boží plán spásy, plný Božej múdrosti a milosrdenstva**. Píše: „Ruženec je našou nádejou, že na príhovor Panny Márie napokon od Pána Boha dosiahneme milosrdenstvo“. V ďalšej ružencovej encyklike pod názvom *Adiutricem popul*, ktorú vydal 8. septembra 1895, vyzýva veriacich na modlitbu ruženca za návrat východných od Cirkvi odlúčených bratov a za mier medzi národmi. Zdôrazňuje v nej, že **Panna Mária je Pomocnicou kresťanov, že chráni a udržiava jednotu medzi kresťanmi a bdie nad čistotou pravej viery, že „v osobe Márie nám Boh udelil veľký dar v prospech jednoty Cirkvi, ktorý môžeme využiť rozličnými spôsobmi. Jedným z najlepších sa ukazuje modlitba posvätného ruženca, lebo vždy, keď ho recitujeme a rozjímame nad jednotlivými tajomstvami, tajomstvá nášho vykúpenia sa dotýkajú aj života Božej Matky, ktorú majú na Východe vo veľkej úcte**“.

Encykliku *Fidentum piumque* vydal 20. septembra 1896. V nej sa sústreďuje na to, aby povzbudil na modlitbu posvätného ruženca jednotlivcov, rodiny i cirkevné zhromaždenia. Úpenlivo prosí, aby sa veriaci modlili ruženec každý deň a biskupom kladie na srdce, aby tomuto cieľu venovali náležitú pozornosť, lebo: „**Mária nás upevňuje vo viere a my potrebujeme mať vieru pevnú každý deň, odolnú proti toľkým každodenným nástrahám**“, napísal Lev XIII. „**Modlitba posvätného ruženca nám**

pomáha konať pokánie“. Tu vyzdvihuje čnosť zdržanlivosti. Ak človek nedokáže panovať nad sebou, dostáva sa každodenne do veľkých ťažkostí a nebezpečenstiev.

Encykliku *Augustissimae Virginis* z 12. septembra 1897 venoval Lev XIII. ružencovým spoločnostiam. Vyjadruje v nej radosť nad zakladaním ružencových spoločností, ktorých členovia sa zaväzujú každodenne sa modliť ruženec či už súkromne alebo verejne v komunitách. Povzbudzuje ich v tejto činnosti. Zároveň schvaľuje tzv. večný ruženec.

V roku 1898 oslávil Lev XIII. dvadsať rokov svojho pontifikátu, čo sa odzrkadlilo aj v jeho poslednej encyklike *Diuturni temporis*, ktorú vydal 5. septembra 1898. V nej ďakuje za pomoc, ktorú mu ruženec poskytol v čase doterajšieho vedenia Cirkvi a zároveň vyjadruje svoju vďačnosť Božej Matke za ochranu a príhovor. Táto encyklika je pomerne krátka a je v istom zmysle rekapituláciou toho, čo Lev XIII. ako pápež vykonal v prospech šírenia mariánskeho kultu a osobitne modlitby posvätného ruženca. Veriacich i hierarchiu povzbudzuje, aby si i naďalej uctievali Božiu Matku, radi sa modlievali ruženec a podporovali ružencové spoločnosti.

Všetka veľkosť Márie má svoj základ v Ježišovi Kristovi. Jediným jej poslaním je prinášať ľuďom Krista. Úcta a pobožnosť privádza ľudí do kontaktu s Kristom vo sviatostiach. Toto pravé cirkevné zmysľanie podnecuje aj angažovanosť pre spásu duší v priebehu storočí. Je v zhode s evanjelizáciou, ktorá má priviesť ľudí k tomu, aby neskončili ako tradiční matrikovi kresťania.

Daniel Dian

Použitá literatúra:

Alžbeta Kopanicová: *V ružencových tajomstvách kontemplovať tvár Krista*. 2005.

Svätci nášho chrámu

Slávnosť všetkých svätých a nedávne slávenie výročia posviacky nášho chrámu sú dobrou príležitosťou splniť želanie viacerých čitateľov a vrátiť sa k otázke: koho nám ako vzory postavili budovatelia tohto tretieho blumentálskeho kostola ako vzory vhodné nasledovania, teda, ktorých svätcov predstavujú sochy na oltári i mimo neho, a ktorí svätci či svätice sú zobrazení vo vitrážach okien vo svätyni?

Aj keď to všetci Blumentálci vedia, nemôžno na prvom mieste nespomenúť našu Matku dobrej rady na oltári v severnej bočnej lodi. To je totiž najstarší a najväčší obraz, aký máme. Putoval po všetkých troch kostoloch tejto farnosti a „bol tu“ od roku 1774, teda ešte pred prestavbou sýpky na prvý blumentálsky kostol a vlastne ešte pred založením farnosti. Ale podme po poriadku.

O tom, že našou patrónkou je Panna Mária nanebovzatá, svedčí skutočnosť, že jej obraz upúta našu pozornosť hneď pri vstupe do chrámu, lebo je vo vitráži okna v strede svätyně (aj o tom sme nedávno písali). Vo vitráži: sprava je krásne zobra-

zenie svätých Cyrila a Metoda, našich vierozvestov, vedľa nich sú sv. Eduard a sv. Ladislav. Po ľavej strane Nanebovzatej (z pohľadu zvnútra chrámu je sv. Anna s malou Máriou, sv. Ondrej a sv. Jakub s pútnickou palicou. Okná sú sedem metrov vysoké a 1,60 m široké. Každá z týchto vitráží mala svojho darcu. Nanebovzatú daroval vtedajší farár a budovateľ tohto chrámu Jozef Poeck.

Na hlavnom oltári v baldachýne je socha Božského srdca (vo Veľkonočnom období socha vzkrieseného Krista). Okrem toho sú na oltári sochy svätých Gerharda, Imricha, Petra a Pavla Kataríny, Barbory, Augustína a Karola Boromejského.

Na oltári Matky Dobrej rady sú sochy sv. Juraja a sv. Alžbety.

Treba povedať, že výzdoba okien v čase po postavení Blumentálu bola oveľa bohatšia, všetky okná boli vyplnené vitrážou s obrazmi svätých Petra a Pavla, Jána, Mikuláša, Františka Salezského, Vincenta Paulánskeho, Terézie, Alžbety, Klotildy, Cecílie, Barbory a Agnesy. Žiaľ, druhá svetová vojna neušetrila ani Blumentál a v závere bojov padli za obeť aj tieto vitráže okien. Mnohí si ešte pamätáme, že dlhé roky boli okná zasklené obyčajným sklom. Až keď správcom farnosti bol vdp. Ján Zabák, podarilo sa mu ich nanovo zaskliť, samozrejme, nie v pôvodnej kráse.

Okrem spomenutých sôch máme v kostole sochy sv. Františka, sv. Terézie z Lisieux, sv. Alojza, sv. Antona, sv. Juliany (?), sv. Judáša Tadeáša. K soche sv. Juliany sa vrátíme.

Prečo si naši predkovia vybrali práve týchto svätých, sa už asi nedozvieme, no nie to je podstatné. Podstatné je, že majú byť nielen ozdobou nášho chrámu, ale majú byť pre nás vzormi a našimi ochrancami. XD

Mojžiš - Pánov služobník

Naša duchovná obnova formou *Lectio divina*, pod vedením otca arcibiskupa Stanislava Zvolenského, pokračovala prednáškou „Mojžiš, Pánov služobník“ (Ex 33, 7 - 23).

Životný príbeh Mojžiša je opísaný v knihe EXODUS. Od jeho narodenia hebrejskej matke, cez dramatický príchod a výchovu na faraónovom dvore, až po jeho poslanie vyvieť Izraelský ľud z pohanstva k poznaniu jediného Boha. Na ceste z Egypta do zaslúbenej zeme mu Boh na hore Sinaj odovzdal kamenné tabule s desiatimi prikázaniami, ktorými sa jeho ľud mal riadiť a ktoré v plnom znení platia dodnes. Kým však bol Mojžiš vzdialený od svojho ľudu, ten prepadol malomyselnosti a vrátil sa k pohanským zvykom. Zo zlata si vyrobil teľa, ktorému sa klaňal. Keď to Mojžiš videl, veľmi sa nahneval, rozbil kamenné tabule a zlaté teľa hodil do ohňa. No neopustil svoj ľud a hľadal cestu na uzmiernenie Boha. Ludstvu hrozila samota bez Boha. Tu sa Mojžiš rozhodol byť akýmsi mostom medzi ľudom a Bohom: *Mojžiš vzal stánok,*

postavil ho mimo tábora, neďaleko od tábora a nazval ho stánkom zjavenia). Každý, kto sa chcel obrátiť na Pána, vyšiel k stánku zjavenia, čo stál mimo tábora. Keď vyšiel k stánku Mojžiš, všetok ľud vstal, každý sa postavil pri vchode do svojho stanu a hľadel za Mojžišom, kým neprišiel k stánku. A len čo Mojžiš vošiel do stánku, spustil sa nadeň oblačný stĺp a ostal stáť pri vchode do stánku. Potom sa rozprával s Mojžišom. A všetok ľud videl stáť oblačný stĺp pri vchode do stánku. Tu všetci povstali a každý sa vrhol (na zem) pri vchode do svojho stanu (Ex 33, 7 - 10). To bola prvá, spontánna bohoslužba a poklona ľudu svojmu Bohu.

Mojžiš prosil za svoj ľud a prežíval Božiu blízkosť. Po desiatich egyptských ranách a zázrakoch na púšti mohol ľud jasne poznať, že ich Boh neopustil, že má záujem o ich záchranu. Mojžiš nechcel pokračovať v ceste bez Pána a prosil o jeho prítomnosť. Bola to vlastne jeho úpenlivá prosba o milosť pre svoj ľud. Takto sa otvorila cesta k odpusteniu modloslužby a obnove viery. *On mu odvetil: Predvedím pred tebou všetku svoju nádheru a vyslovím pred tebou aj Pánovo meno. Milostivý budem, ku komu chcem byť milostivý a zmlujem sa nad tým, nad kým sa chcem zmlúvať! A ešte mu povedal: Moju tvár nemôžeš vidieť, lebo niet človeka, ktorý by ňu videl a ostal by nažive! A Pán hovoril ďalej: Hľa, neďaleko mňa je miesto, tam vystúp na skalú! Keď tam pôjde moja sláva, postavím ňu do skalnej trhliny a položím na teba svoju ruku, kým neprejdem. Potom svoju ruku odtiahnem a ty ma uvidíš odzadu. Ale moju tvár nesmieš nik vidieť! (Ex 33, 19 - 23) Človek nemôže vidieť Boha a spoznať ho v jeho podstate, na to je potrebná viera. Vidieť Pána odzadu značí vidieť, čo vytvoril a čo zanechal za sebou: celé stvorenie a celý vesmír. Božiu prítomnosť vidíme v nádhre celého stvorenia.*

Mojžiš mal dvojitú úlohu, bol vodcom ľudu a prostredníkom medzi ním a Bohom. Zostal solidárny s ľudom, ktorý zhršil a vyprosoval mu odpustenie. Mojžišova úloha je úloha všetkých, ktorí vedú a sú zodpovední za ľud. Budúcnosť je možná len s Božím milosrdenstvom. Milosrdenstvo musia mať na pamäti otcovia rodín, riaditelia a vedúci podnikov, všetci, čo sú na čele rozličných organizácií, spolkov a aj štátov. Len milosrdenstvo a odpustenie môže prekonať a uzmierniť naše výstrelky, nerozumnosť, zlomyseľnosť, hlúposť, slabosť a všetky iné zlyhania. Milosrdenstvo po uvedomení a uznaní si viny a prosbe o odpustenie. Tak ako otec vedel prijať márnوترatného syna, odpustil a dal mu šancu začať znova, Boh nám túto šancu dáva neustále, tak ako ju dal aj Izraelskému národu. Ako ju kto dokáže prijať a zachrániť sa - na mieste vedúcich osobností zachrániť celé národy - záleží na jeho a našej múdrosti a pokore. Mojžiš a jeho život inšpirujú aj nás ako byť pre iných mostom k Bohu. Takýmto mostom pre nás boli svätci Cyril a Metod. Svojím príchodom a prekladom Svätého písma sa stali prostredníkmi medzi našim ľudom a Bohom. Usilujme sa, aby sme tento most stále upevňovali. Táňa Hrašková

Zo spomienok mladých na Svetové dni mládeže v Madride

Na Svetové dni mládeže 2011 som sa prihlásila ako dobrovoľníčka. Chcela som byť súčasťou medzinárodného päťtisícového tímu, ktorý pomôže prichystať toto jedinečné stretnutie mladých z celého sveta so Svätým Otcem. Po niekoľkých mesiacoch nám Rada pre mládež a univerzity KBS oznámila päťdesiat mien tých, čo pocestujú do Madridu ako dobrovoľníci za Slovensko. Hoci sme mali trochu obavy, nadšenie jednoznačne prevažovalo.

Do Madridu sme pricestovali týždeň pred oficiálnym začatím SDM. Keďže sme sa vopred nepoznali, všetci sme prvý deň hľadali slovenské vlajky a počúvali, kto nakoľko rozpráva po slovensky. Bola to celkom náročná úloha, lebo sme boli ubytovaní spolu s dvoma tisícmi medzinárodných dobrovoľníkov v obrovskej kongresovej hale. Španieli sa o nás dobre postarali – po celý čas sme mali zabezpečený lístok na cestovanie vo všetkých typoch dopravy a nadštandardné stravovanie formou stravovacích lístkov v stovkách reštaurácií, ktoré sme si nevedeli vynachváliť. Popritom nám ani spanie v spacáku na karimatke nerobilo nijaký problém.

Práca bola naozaj rôznorodá. Jedna skupina vítala prichádzajúcich pútnikov na letisku a radila im, ako sa dostanú do ubytovne, iní vybavovali registráciu a pridelovali pútnické balíčky plné materiálov a potrebných vecí, niektorí pripravovali priestory a miesta, kde sa mali konať spoločné aktivity a iní predávali v stánkoch suveníry špeciálne pripravené na pamiatku SDM. Ja som pracovala v informačnom centre v centre mesta, kde sme mali poskytovať informácie o časoch a miestach konania jednotlivých aktivít, na čo sme mali množstvo brožúrok a máp, no prakticky sme vybavovali aj veľa úplne iných problémov, s ktorými sa na nás pútnici obrátili. Naš doobedňajší päťčlenný tím zabezpečoval komunikáciu v ôsmich jazykoch. Keďže väčšina dobrovoľníkov bola nachystaná pracovať s plným nasadením, párkrát nás „vytočila“ snaha Španielov odsúvať veci na ďalší deň a pritom si vždy udržať dobrú náladu, že je nefalšné byť neustále milý, usmiaty, čo majú Španieli prirodzene v krvi.

Popri práci sme si našli čas pozrieť si múzeá, historické pamiatky Madridu, tráviť čas v nádherných parkoch a užívať si horúce španielske slnko. Hoci sme sa zúčastnili na mnohých pripravených podujatiach, keďže každý dobrovoľník mal iný pracovný čas a iné miesto práce, nebolo možné využiť všetky ponúkané duchovné možnosti a poriadne sa duchovne obnoviť. Na druhej strane sme zažívali jedinečnú atmosféru medzinárodnej súdržnosti obrovského množstva mladých kresťanov z celého sveta, spoznali sme veľa obohacujúcich ľudí a mali sme čas na nadviazanie nových priateľstiev. Nádherným zážitkom bolo stretnutie dobrovoľníkov so Svätým Otcem, ktorý nás na záver prišiel povzbudiť priamo do kongresovej haly, v ktorej sme bývali. Jeho slová nám ostali v pamäti a v srdci. Hoci sme to možno nemali v každej chvíli jednoduché, účasť na Svetových

dňoch mládeže bol nezabudnuteľný zážitok a prispieť k ich organizácii bolo určité rozhodnutie, ktoré nikto z nás neľutuje.

Veronika

Farská knižnica informuje

Medzi najzaujímavejšie životopisy, ktoré sa objavili v poslednom čase v našej farskej knižnici, patrí publikácia **Ireny Gorainofovej – Serafim Sarovský: život a duchovní moudrost (Karmelitánske nakladateľstvá, Kostolní Vydří, 2011, 191 s.).**

Svätý Serafim zo Sarova (1759 – 1833) je jedným z najobľúbenejších pravoslávnych svätcov, ale v našej krajine je málo známy. Preto je čítanie životopisu tohto mimoriadneho ruského pravoslávneho mnicha veľkým duchovným obohatením. Kniha má dve časti, v prvej časti sa oboznámime podrobne so skutočnosťami z jeho života, a v druhej s jeho duchovnou múdrosťou a môžeme načerpať z jeho múdrych rád, ktoré charakterizuje veľká jednoduchosť.

Pravoslávny mních nie je misionár, nekáže, ale žije v skrytosti, kde ho naplnia Boh, keď však jeho čnosti preniknú zo samoty do sveta, začína plniť duchovnú, kultúrnu a spoločenskú úlohu.

Ako devätnásťročný mladík vstúpil do pravoslávnej kláštornej komunity v Sarove, kde prvých šesťnásť rokov žil v komunite a tam prebiehala jeho duchovná formácia a vzdelávanie. Modlil sa a pracoval, vytrvalo sa ponáral do Božích hĺbín. Ako tridsaťpäťročný zrelý muž odchádza so súhlasom svojho predstaveného do samoty lesa, aby ako pustovník žil sám v mlčaní životom modlitby, pokánia a ťažkej fyzickej práce. Jedinými spoločníkmi jeho samoty boli divé zvieratá z lesa, najviac sa spomína jeho priateľstvo s medveďom – často zobrazované aj ikonograficky. Pre závisť a neprijateľnosť niektorých bratov z komunity sa po šesťnástich rokoch musel vrátiť z pustovne, ale zvolil si život uzavretý vo svojej celi. Tam sa modlil, spieval, kázal, bojoval s diablom, prežíval mystické navštívenia Panny Márie, svätcov a anjelov. Opäť prešlo šesťnásť rokov, mal už šesťdesiatšesť rokov, pričom sa takmer polstoročie sa prichystával na službu, ktorá mala trvať osem rokov – bol duchovným radcom, starcom, mudrcom, za ktorým prúdili davy ľudí, aby pri ňom nachádzali rady a povzbudenie do svojich denných starostí a problémov. Všetci, ktorí za ním prichádzali, našli otvorenú náruč, horiace srdce prekypujúce láskou k Bohu a k ľuďom. Všetci odchádzali obdarení a povzbudení. Jeho smrť a svätorečenie bolo veľkou oslavou Boha, ktorý si vyvolil jednoduchého ruského mnicha, aby ukázal svoju moc a slávu.

Kniha je mimoriadnym čítaním, otvára pred nami krásu ortodoxnej liturgie, jej duchovné bohatstvo, učí nás „dýchať oboma polovicami pľúc Cirkvi, Kristovej nevesty. Je ideálnym vyplnením upršaných jesenných večerov, máte sa na čo tešiť.

Monika Šandorová

(Dokončenie zo s. 1)

podielil o svoj plášť s neznámym žobrákom, ale aj neskôr už ako staručký biskup z Tours, merajúci ďalekú cestu k cisárovi do Trevíru, aby sa zastal heretikov a ušetril ich životy, zahanbený správaním svojho brata v biskupskej službe nám naznačuje, že on na svoje poslanie nezabudol. Zákon lásky, ktorý prevyšuje všetko, v súlade s Kristovou požiadavkou bol pretavený do Martinových praktických prejavov zmýšľania a konania.

Duchovný spisovateľ Willy Hoffsümmer v jednej svojej knižke píše, ako istá mamička išla so svojim synom vedľa starobylej katedrály. Tomu chlapcovi sa nepáčil ponurý zjav starodávnej budovy, ošarpané steny a zaprášené okná. Keď ho však mama vzala dnu, práve zažiarilo slnko nad hlavným oltárom, kde bola na vitráži znázornená najznámejšia udalosť zo života sv. Martina. A mama sa takto prihovorela svojmu synčekovi: „Pozri Martinko, tam nad oltárom v tom krásne rozziarenom okne je postava tvojho patróna, sv. Martina, ktorý mal veľmi dobré srdce a daroval časť svojho odevu uzimenému úbožiakovi na ceste.“ Chlapček hľadel na tú scénu ako vo vytržení. Už to nebol pohľad na zaprášené okno zvonku, ale krásny obraz, vo svetle lúčov hrajúci farbami, ktoré sa tomu dieťaťu vpíjali do očí i srdiečka. O niekoľko týždňov sa kňaz pýtal detí na hodine náboženstva, či vedia, kto sú to svätci. Martinko sa prihlásil a s detskou úprimnosťou zahlásil: „Svätí sú takí ľudia, cez ktorých svieti slnko.“ To nevinné, čisté dieťa ani netušilo, akú krásnu duchovnú metaforu vyslovilo.

Milí čitatelia Blumentálu, v týchto novembrových dňoch, ktoré spájame s prívlastkom „dušičkové“, keď nás nečakane prekvapia lúče slnka, ktoré sa prederú cez pochmúrne oblačky, spomeňme si na sv. Martina a výstižnú definíciu svätcov z úst jeho malého menovca. Cirkev nech nie je pre nás iba inštitúcia, z ktorej vyšiel Veľký inkvizitor Torquemada alebo „skostnatení dogmatici“ (v tom pejoratívnom zmysle), ľudia tvrdo bojujúci za pravdu bez štipky lásky a ľudského citu. Cirkev, to nie sú iba do kánonov a paragrafov zahľadení a v nich celú pestrosť a problematiku života hľadajúci „právnici“, alebo v normách (no najmä drobným písmom písaných rubrikách) vyžijajúci sa „liturgisti“. Cirkev, to nie sú iba kedysi populárnymi senzačnými legendami opradení svätci, ktorých najneveriteľnejšie zázraky napísané po storočiach, a ich prísne, pochmúrne tváre asi ťažko urobia svätosť prifačlivou. Cirkev a vďaka Bohu, že je to tak, sú aj ľudia ako bol sv. Martin – tí, čo verne a úprimne žijú svoju kresťanskú vieru a majú rozum i srdce na správnom mieste. Nech aj naše snahy úprimne žiť Evanjelium a z toho vyplývajúce postoje lásky, zhovievavosti a veľkodušnosti, sú tým slnečným lúčom, ktorý preniká do srdca nielen tých, ktorých predstavy o Cirkvi sú veľmi pochmúrne, ale aj tých, čo svojimi zamračenými (akože kresťanskými) postojmi takýto imidž o Cirkvi vytvárajú.

Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach. (Mt 5, 16)

Toto svetlo seba i Vám vyprosuje

Váš blumentálsky farár Branislav Čaniga

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Pi: 14,30 – 16,30 h;
telefón: 55 56 23 19 (fax), 55 41 02 33, 0904 555 566;
kostol: 55 57 11 78.

SVÄTÉ OMŠE

- **nedela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (mad.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; **18,00 h**, v sobotu popoludní len o 18,00 h;

• **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v nedeľu; sv. omša o 18,00 h nie je. Počas školského roka:

sv. omša pre mládež . . . . . utorko – 18,00 (spieva zbor Běčkari)
sv. omša pre birmovancov . . . . . piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
sv. omša pre deti . . . . . nedeľa – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatkový týždeň** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **nedeľu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

5. 11. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe sv. ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 19. 11. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **stredú** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz so psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia sú vždy v pondelok o 18,00 h na farskom úrade. Začína sa prvým pondelkom v mesiaci. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša. V týchto katechézach pokračujeme od mesiaca január.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorky a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorko od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h;
- **psychologická poradňa:** vždy v utorko o 19,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá vo štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návky a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA NOVEMBER

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcem:

Za východné cirkvi, aby všetci poznali ich posvätné tradície a vážili si ich ako duchovné dedičstvo celej Cirkvi.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcem:

Abý ľudia na celom africkom kontinente našli v Kristovi silu ist cestou zmierenia a spravodlivosti. Ako to bolo vyjadrené na biskupskej synode pre Afriku.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Abý sme všetci svoje skutky konali v zameraní na večnosť.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

1. 10. Sv. Terézie z Lisieux, panny a učiteľky Cirkvi

1. 11. Všetkých svätých

2. 11. Spomienka na všetkých verných zosnulých

9. 11. Výročie posviacky Lateránskej baziliky

11. 11. Sv. Martina z Tours, biskupa

20. 11. Krista Kráľa

21. 11. Obetovanie Panny Márie

27. 11. Prvá adventná nedeľa

30. 11. Sv. Ondreja, apoštola

OZNAMUJEME

- **Sväté omše** v prikázaný sviatok – **Slávnosť Všetkých svätých** v utorko 1. novembra budú ako v nedeľu.
- V **utorko 1. novembra o 15,00 h** sa pri hlavnom kríži na **Ondrejskom cintoríne** bude konať dušičková pobožnosť.
- V **našom kostole** sa bude dušičková pobožnosť konať v **stredú 2. novembra po svätých omšiach, ktoré začínajú o 6,30 a 16,30 h.**
- **Sväté omše 2. novembra budú ako v pracovný deň.**
- **Omšové úmysly** na mesiac december sa budú zapisovať v pondelok **7. novembra 2011** v krstnej kaplnke **od 16,00 h.**

PRIPOMÍNAME

- **Veriaci, ktorí v deň Spomienky na všetkých zosnulých** (2. 11.) nábožne navštívi kostol alebo kaplnku a pomodlí sa Modlitbu Pána a urobí vyznanie viery (Verím v Boha), **môže získať úplné odpustky**, ktoré sa môžu privlastniť iba duším v očistci. Okrem tohto odpustkového úkonu sa žiada splniť tri podmienky: **sv. spoveď** (krátko predtým alebo potom), **sv. prijímanie** (najlepšie v ten istý deň) a **modlitba na úmysel Svätého Otca** (stačí Otčenáš, Zdravas' a Sláva). A ako vo všeobecnosti **treba vylúčiť akúkoľvek pripútanosť k hriechu aj k všednému**. Tieto odpustky možno získať od poludnia predchádzajúceho dňa (teda 1. novembra od 12. hodiny) až do polnoci určeného dňa.
- **Veriaci, ktorí nábožne navštívi cintorín** a aspoň myslou sa pomodlí za zosnulých, **môže získať odpustky, ktoré sa môžu privlastniť iba duším v očistci**, raz denne od 1. do 8. novembra. Treba splniť aj ďalšie podmienky. Jedna **spoveď** však stačí na všetky odpustky.

Šarkany

Aj v októbri sme pre deti z farností pripravili zaujímavý sobotný program. Tentokrát sme sa rozhodli pre jesennú šarkaniádu. S deťmi sme si najskôr poskladali šarkany, pochutnali sme si na výborných palacinkách a vybrali sme sa na Kolibu, kde sme sa pokúsili šarkany dostať do vzduchu. Nie všetkým sa to síce podarilo, no zábava bola veľmi dobrá a veríme, že sa deťom tento výlet páčil. Sme veľmi radi, že sa zapojili aj deti, ktoré do Blumentálu nechodia, ale napriek tomu prišli, aby s nami strávili pekný deň. Tešíme sa aj na ďalšie stretnutia s nimi. Nasledujúce bude už 19. novembra, keď deťom pripravíme malú pátraciu akciu v okolí. Chceme takto zaviesť tradíciu a s deťmi sa stretávať každý mesiac. Od tohtoročného letného tábora sa uskutočnili už tri výlety, každý sa niesol vo veľmi dobrej nálade. Dúfame, že sa táto tradícia ujme a podarí sa nám do farnosti opäť priviesť čo najviac detí a dávať im tak príležitosť na príjemné stretnutia s kamarátmi, vedúcimi a kaplánmi našej farnosti.

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor:** Xénia Duchoňová. **Cenzor:** Branislav Čaniga. **Spolupracovníci:** Zdenko Tkáčik, Jozef Pajerský, Ján Sitár, Daniel Dian, Marián Bér. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk**.